

This article was downloaded by: [McGill University Library]

On: 01 February 2015, At: 12:45

Publisher: Taylor & Francis

Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number: 1072954

Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street, London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for authors and
subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Meteoror iakttagna inom Sverige år 1888

Eugène Svedmark

Published online: 04 Jan 2010.

To cite this article: Eugène Svedmark (1889) Meteoror iakttagna inom Sverige
år 1888, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 11:1, 17-21, DOI:

[10.1080/11035898909445428](https://doi.org/10.1080/11035898909445428)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898909445428>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Meteoror iakttagna inom Sverige år 1888.

AF

EUGÈNE SVEDMARK.

1) En starkt lysande meteor iakttogs i Venersborg onsdagen den 11 Januari kl. 12,40 f. m. Meteoren, som kom från söder och gick mot norr, var omgifven af ett intensivt strålande blått sken. Man observerade att den »slog ned», men någon knall eller explosion förnams icke. Meteoren, och strimman efteråt, var synlig under en tid af fyra minuter(?).

2) En meteor på sydvästra delen af himlahalvfvet, gående i riktning från vester till öster, iakttogs i Örebro den 5 Februari omkring kl. 9,10 e. m. Meteoren syntes sönderspringa vid pass 10 grader öfver synkretsen och utvecklade dervid ett blåviolett sken. (Meddel. genom Nerikes Allehanda.)

Samma meteor observerades i Kristinehamn af kollegan J. O. SUNDBERG, som derom meddelat följande. »Fenomenet, som var särdeles praktfullt, iakttogs den 5 Februari kl. 9,10 på aftonen. Sjelfva meteoren, som föreföll vara af ungefär en knytnäfves storlek, visade ett mycket starkt glänsande blåaktigt sken och lemnade efter sig en lång eldröd strimma. Då jag blef den varse, var den, från zenit räknadt, något nedanför en båge, som man tänker sig dragen derifrån på södra himlahalvfvet och till horisonten. Den strök fram i nordvest-sydostlig riktning med en lutning af ungefär 20° mot horisonten och med ej synnerlig stor hastighet. För mig var meteoren synlig omkring 5 sekunder, hvarefter dess bana bortskymdes af träd och byggnader.»

3) En ovanligt stor och glänsande meteor var synlig i Hernösand den 7 Februari kl. 4,30 f. m. Hufvudriktningen var från vester till öster. Meteoren, som spred en blåaktig glans, sprang sönder utan att någon knall hördes men under ett rikt färgspel.

4) Vid Södra Vi i Kalmar län iakttogs en meteor den 9 Februari kl. 8,58 e. m. Himlen var då fullständigt öfvertäckt af moln, så pass täta att stjernorna ej lyste igenom. Sjelfva meteoren kunde därför ej ses utan endast det af honom upplysta molnfästet, hvilket centrum befann sig rakt söder ut och ungefär 30' öfver horisonten. Belysningen af molnmassorna inträdde plötsligt, nästan blixartadt och fortfor 2, högst 3 sekunder. Att en meteor var orsaken till ljusföreteelsen anser meddelaren, ingeniör P. DUSÉN, vara höjdt öfver alla tvifvel. Meteorens bana kunde icke angifvas. Ingen detonation hördes.

5) En meteor observerades i närheten af sjön Silken i Hellefors socken af Örebro län den 28 Februari vid niotiden på aftonen. Den framsprang från sydost, beskref under utvecklande af ett lifligt sken en båge åt nordost och försvann för iakttagaren utan förnimbar explosion. (Nerikes Allehanda.)

6) Om en meteor, som var synlig i Norrland den 4 Mars, har följande meddelande lemnats genom Norrbottens-Kuriren.

Natten till söndagen den 4 Mars iakttogs i trakten af Luleå en synnerligt praktfull meteor med blåaktigt sken. Den varseblefs först cirka 30' öfver södra horisonten och gick sedan i en långsträckt båge mot nordvest, spridande ett klart, intensivt, om elektriskt ljus erinrande sken. Förr än den nådde marken (horisonten?), sprang den sönder utan hörbar knall, spridande ett rikligt regn af rödgula gnistor. Fenomenet varade ungefär 15 å 20 sekunder. Klockan var 10,15, himlen klar och stjernrik, barometerståndet 766 mm, termometern visade — 22° C.

7) Ett praktfullt stjernfall iakttogs i Asker i Nerike den 20 Mars omkring kl. 10 på aftonen. Eldstrimman, som i vanliga fall brukar aftaga i styrka, tilltog här allt kraftigare. Under löpandet mot södra horisonten förgrenades den bländande

strålen till tre, hvilka några sekunder lyste med starkt sken. (Nerikes Allehanda.)

8) En meteor af ovanligt klart sken iakttogs den 6 April kl. 12,8 f. m. i Kalmar. Meteoren, som visade sig i riktning från nordvest till sydost, tycktes till en början hafva ungefär ett hönsäggs storlek och var af blåaktig färg. Den delade sig utan hörbart ljud i två mindre kulor, hvilka efter några sekunders förlopp försvunno i zenith, jemväl utan att något ljud kunde förnimmas. (Kalmar.)

9) Den 11 Juli kl. 10,30 e. m. observerades i Linköping en meteor i nordvestlig riktning fara genom luften. Det glödande föremålet tycktes remna och »falla ned till marken, i närheten af jernvägsparken».

10) Den 23 Juli kl. 11,17 e. m. iakttogs vid Nässjö en meteor fallande lodrätt i öster. Då meteoren nalkades horisonten, syntes han springa sönder.

11) En meteor observerades vid Bolmen den 13 Augusti kl. 10—10,30 e. m. Meteorens i blåhvitt glänsande bana å östra himlahalvfvet fortgick i horisontel vestlig riktning under några sekunder, hvarefter den med blixtnabb fart i ungefär 50 graders vinkel närmade sig jorden, dervid en dof knall hördes.

12) I Karlstad syntes den 21 Oktober omkring kl. 6 e. m. en meteor å södra horisonten. Till en början visade den sig som en enda stor kärna, hvilken delade sig i flere mindre, glänsande kulor, som snart slocknade. Meteoren gick från vester till öster och var synlig endast några få sekunder. (Karlstadstidningen.)

13) En meteor syntes den 7 November på morgonen i Haaparanda på nordvestra delen af himlahalvfvet.

14) Den 27 November omkring kl. 9 e. m. syntes en med starkt hvitt sken lysande meteor vid Christiansand i Norge. Den gick från öster till vester på södra delen af himlahalvfvet. Meteoren syntes sönderspringa ofvanför horisonten, men någon knall hördes icke.

15) En större meteor med bländande blåhvitt sken iaktogs den 29 December kl. 9 f. m. öfver Lidköping. (Vestgöta Korrespondenten.)

Enligt benäget lemnadt meddelande af en iakttagare, kommissionslandtmätaren A. AHLIN, visade sig ifrågavarande meteor under mulen himmel i sydvest och framskjöt pilsnabbt åt vester. Meteoren iaktogs just i det ögonblick då han delade sig i tvenne mindre klot af intensivt hvitblå glans, hvilka hastigt försvunno ur sigte bakom ett boningshus. De båda kloten, som voro af mer än dubbla storleken af en första klassens stjärna, lemnade efter sig ett svagt gnistrande spår, som ögonblickligen försvann. Någon knall hördes ej.

Kulblix.

Följande iakttagelse, som visserligen ej blifvit gjord inom Sverige men dock »från svensk botten», förtjenar slutligen räddas från glömska. Meddelandet är hemtadt ur tidningen Hudiksvallsposten.

»Under midnatt till den 31 Oktober, då Hudiksvallsskeppet Edvard på resa från New-York befann sig på Golfströmmen, uppstod en häftig storm åtföljd af åska och blix. Omkring kl. 3,30 på morgonen, då hela besättningen var sysselsatt med att berga seglen, upplystes skeppet af ett bländande ljussken. Det tycktes då, säger kaptenen, som om en ofantlig glödande kanonkula sköt genom luften från sydvest och passerade mellan riggen på fartyget. Då eldkulan befann sig midt öfver fartyget, sprang den sönder med ett dån, som skakade fartyget i alla dess fogningar och kastade omkull dem af manskapet, som befunno sig närmast den plats, der explosionen skedde. Strax derefter kom en andra kula, som exploderade på något afstånd från däck, och några minuter senare en tredje.

Besättningen var förlamad af fasa, förste styrmannen var sanslös en lång stund, andre styrmannen förmådde knappt tala

och kände svåra plågor i underlifvet. Ej den minsta skada tillfogades riggen eller skeppet i öfrigt, hvars last var jernmalm.»

Fenomenet var tydligen en tre gånger framträdande s. k. *kulblåst*.

Förf. anhåller om fortfarande benägen medverkan af enskilda personer och tidningsredaktioner vid insamlande af uppgifter om meteoror och andra anmärkningsvärda naturföreteelser. Meteorernas utseende och under det synliga loppet försiggångna förändringar böra så noga som möjligt beskrifvas. Af särskild vikt är uppgift öfver *meteorernas skenbara storlek*, hvilken helst bör jämföras med andra himlakroppars.

Uppgifterna torde insändas till förf. under adress: *Geologiska Byrån, Stockholm N.*
